



Toon karakter, zet in op cultureel erfgoed

Gemeentelijk Erfgoed,
belangrijk voor een aantrekkelijk
vestigingsklimaat





De komende raadsperiode zal de broekriem stevig worden aangehaald. Tegelijkertijd moet uw gemeente wel economisch in de race blijven.

De zorg voor cultureel erfgoed draagt in hoge mate bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Kunsten '92 doet u, mede namens de erfgoedorganisaties, vier praktische aanbevelingen hoe u de waarde van uw erfgoed optimaal laat renderen.

De kracht van het verleden

Erfgoed is identiteit

Het monumentale pand waar uw vader werkte, het vertrouwde stadsgezicht, beeldbepalende kerken, fabrieken, scholen en parken. Het zijn de bakens die ons vertellen dat we thuis zijn. Mensen ontlene een belangrijk gevoel van identiteit aan het verleden. Onze tradities, gewoonten en gebruiken zijn daarbij van grote waarde. Samen met de archeologie en het erfgoed in de schatkamers van de archieven en musea, vertegenwoordigen zij een groot maatschappelijk kapitaal. Het cultureel erfgoed is de trots van uw inwoners.

Economische factor van belang

Erfgoed trekt mensen aan

Cultureel erfgoed vergroot de vitaliteit van steden en is een belangrijke aanjager voor de lokale economie. Een mooi gerestaureerde binnenstad geeft een extra dimensie aan winkel- en horecabezook. De gebieden rondom een monumentaal park zijn gewilde vestigingslocaties voor kleinere dienstverleners. Ook industrieel erfgoed oefent een grote aantrekkingskracht uit, zeker op de creatieve sector. En een gericht herstel van het cultuurlandschap zorgt voor meer recreatie, toerisme en nieuwe banen. Cultuurhistorie is een grote werkgever.



Juist nú belangrijk

Investeren in aantrekkingskracht

De komende jaren is het voor gemeenten extra belangrijk om aantrekkelijk te blijven voor burgers en bedrijven. Behoud van sociale samenhang en de creatie van werkgelegenheid, zullen meer dan ooit belangrijke doelen van gemeentelijk beleid zijn. Cultureel erfgoed kan hier op verschillende manieren een belangrijke bijdrage aan leveren. Zo zorgen de restauratie en herbesteding van historische gebouwen voor werkgelegenheid en brengen ze oud kapitaal weer in omloop, tegen relatief geringe investeringen.

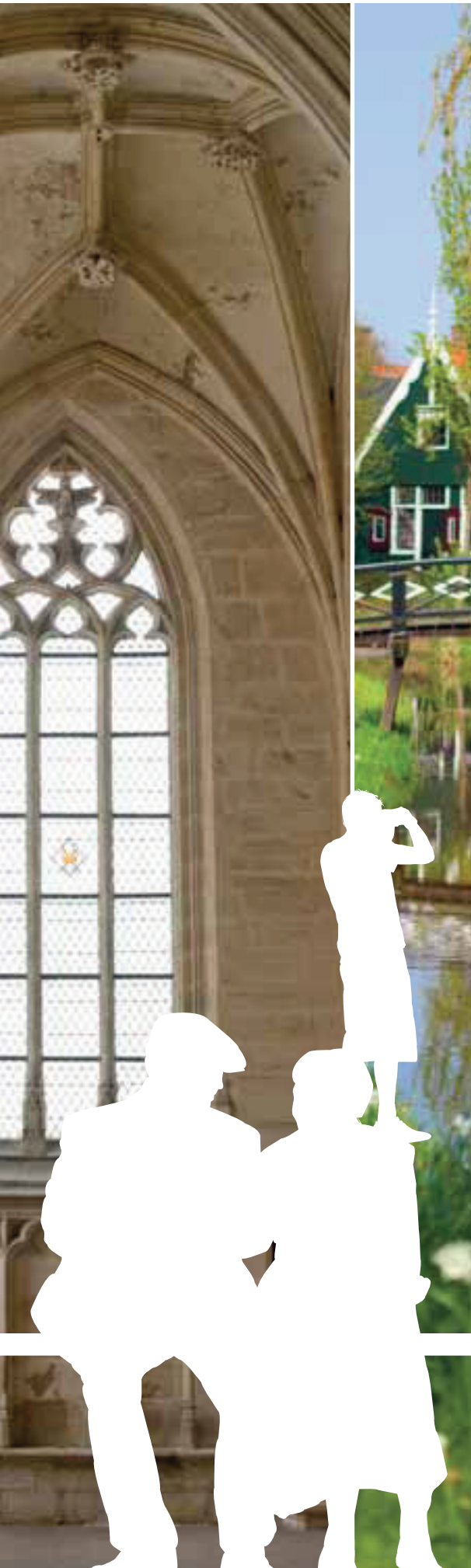
Het verhaal van uw gemeente draagt bovendien bij aan een onderscheidend karakter en houdt uw citymarketing authentiek. En, last but not least: een gedeeld verleden zorgt ervoor dat burgers zich meer verbonden voelen met elkaar, dankzij een duidelijke en herkenbare eigen plek in een woelige wereld. Bijzondere aandacht voor cultureel erfgoed is dan ook in elk opzicht een duurzame investering.

Goed nieuws: het is er al

Klaar voor gebruik

Het goede nieuws van erfgoed is: het is er al. Het hoeft niet opnieuw gemaakt te worden. Elke gemeente heeft het. Opgeslagen in de gebouwen, verhalen, archieven, musea en zelfs in de bodem onder uw gemeente ligt een schat aan materiaal te wachten. Het moet vooral de ruimte krijgen om zich te tonen. Het moet naar voren gebracht worden en zichtbaar worden in de openbare ruimte. Daarvoor moet er letterlijk ook ruimte worden gemaakt in het gemeentebestuur.

Als gemeenteraadslid wordt van u verwacht dat u de komende jaren de lijnen uitzet. Op de volgende pagina's vindt u vier praktische aanbevelingen. Deze helpen u de potentie van uw cultureel erfgoed optimaal te benutten.



1 Bundel krachten en verbeter de slagvaardigheid

Het gebruiken van de in uw gemeente aanwezige kennis over cultuurhistorie vraagt om ontkooking. Ambtenaren van cultuur en ruimtelijke ordening bijvoorbeeld, moeten elkaar vaker tegenkomen en meer met elkaar samenwerken. Dat vraagt om actieve coördinatie en het veranderen van lijnen.

- Stel, samen met uw culturele instellingen, een integrale erfgoednota op die in de plaats komt van de monumenten- en archeologienota's. Breng daarin uw erfgoedvoorraad in beeld, benoem kansrijke thema's en doe uitspraken over financiering.
- Overweeg erfgoed in één portefeuille onder te brengen of stel een erfgoedintendant aan: een verbindende schakel tussen de verschillende delen van het erfgoed.
- Gebruik de rijke historische informatie die in uw archieven besloten ligt.
- Wees u bewust van het structurele ambtelijk capaciteitstekort bij archeologie en monumentenzorg. Manage de verwachtingen en verzin andere manieren om kennis en capaciteit aan te wenden.
- Werk bij ruimtelijke ontwikkelingen met tijdelijke inspiratieteams, bezet door mensen met verschillende achtergronden. Het team treedt op als klankbord en inspirator.
- Faciliteer informele netwerken met lokale en provinciale erfgoedinstellingen.
- Zorg dat het erfgoedbeleid door uw hele organisatie wordt gedragen.



2 Geef erfgoed een stevige plek in ruimtelijke ontwikkeling

Gebiedsontwikkeling draait om complexe processen. Met verschillende stakeholders en grote belangen. Alleen wanneer erfgoedbeleid en ruimtelijke kwaliteit van meet af aan deel uitmaken van de plannen, maken ze een kans om bij te dragen.

- Vervroeg het stadium waarin erfgoed in beeld komt. Alleen als er vanaf het begin wordt gedacht aan de mogelijkheden die het herbergt, maakt zinvolle benutting een kans.
- Neem monumenten en archeologische sites op in de bestemmings- en structuurplannen. Gebruik de gemeentelijke structuurvisie voor integrale beleidsvorming op het terrein van cultureel erfgoed.
- Pas monumenten op een goede manier in de plaatselijke ruimtelijke ordening in. Binnenkort komt er een aanpassing van de Monumentenwet, die hier zeer waarschijnlijk vanuit gaat.
- Denk na over het strategisch positioneren van nieuwbouw en verbouw van musea en archieven.
- Maak gebruik van cultuurhistorische en archeologische waardenkaarten. Maak gebruik van de rijke informatie in uw archieven.
- Maak als gemeente een kansenkaart van binnenkort leegkomende gebouwen en denk tijdig na over de herbestemming ervan.
- Zorg ervoor dat uw gemeente een goede opdrachtgever is. Laat u hierbij adviseren en opereer vanuit een duidelijke visie.



3 Betrek burgers bij uw beleid

Burgers voelen zich nauw betrokken bij hun leefomgeving. Projecten rondom cultureel erfgoed kunnen vaak rekenen op grote publieke betrokkenheid. Een goede samenwerking tussen burgers, bedrijfsleven en overheden zorgt voor draagvlak en vergroot het succes van projecten. Cultuurhistorie kan het gesprek tussen partijen veranderen.

- Houdt burgers actief op de hoogte van uw plannen. De gedeelde historische dimensie van een project kan vaak een brug slaan tussen verschillende belangen.
- Laat betrokken burgers vanaf het begin meedenken over de plannen voor de herontwikkeling van hun leefomgeving. Creëer medeverantwoordelijkheid, dat versterkt het draagvlak.
- Breng eens in kaart wie er met erfgoed en geschiedenis bezig zijn. Kijk daarbij niet alleen naar de professionele instellingen als musea en archieven, maar ook naar organisaties en liefhebbers, bijvoorbeeld de historische verenigingen, de 'levende geschiedensgroepen' en amateurarcheologen.
- Faciliteer en stimuleer breed overleg tussen erfgoedverenigingen, zodat mensen weten van elkaars activiteiten. Tegelijkertijd kan zo'n platform de gemeente adviseren over bijvoorbeeld tradities in een gemeente en wat daarmee te (kunnen) doen.
- Geef vrijwilligers middelen voor professionele ondersteuning.



4 Laat erfgoed doorklinken in alle gemeentelijke communicatie

Cultuurhistorie geeft uw gemeente een waardevol en onderscheidend verhaal, dat het bovendien goed doet in de media. Maar de verhalen moeten wel tot leven kunnen komen. Geef cultuurhistorie daarom een actieve plaats in uw communicatie.

- Betrek cultuurhistorie bij uw citymarketing. Dat houdt uw boodschap authentiek en onderscheidend.
- Laat uw gemeentelijke cultuurhistorie doorklinken op websites en in de eigen publicaties.
- Maak gebruik van uw gemeentelijke canon. De verhalen uit de geschiedenis bieden vaak een handig houvast voor speeches en andere 'luchtige' communicatie.
- Communiqueer de uitkomsten van archeologisch en (bouw)historisch onderzoek.
- Gebruik uw musea in uw gemeentelijke promotie. Zorg voor een goede bewegwijzering en parkeerfaciliteiten in de gemeente en besteed aandacht aan uw musea en archieven op de gemeentelijke websites.
- Stimuleer erfgoededucatie. De kerndoelen van ons onderwijs verplichten scholen het cultureel erfgoed in de omgeving te betrekken in hun onderwijs. Erfgoed verbindt leerlingen met hun omgeving en hun achtergrond en ontwikkelt hun identiteitsbesef.



Deze erfgoedagenda is een initiatief van de landelijke belangenvereniging voor Kunst, Cultuur en Erfgoed, Kunsten '92, in samenwerking met onderstaande erfgoedinstellingen. Wilt u meer informatie?

Wij helpen u graag verder met eventuele vragen. Neem hiervoor contact met ons op. Stuur een e-mail naar info@kunsten92.nl of surf naar onderstaande websites.

Met dank aan:

www.kunsten92.nl

www.openerfgoed.nl

www.boei.nl

www.museumconsulenten.nl

www.kvan.nl

www.voia.nl

www.museumvereniging.nl

www.heemschut.nl

www.volkscultuur.nl

www.gelderserfgoed.nl

www.gemeentearchief.rotterdam.nl

www.nvba-info.nl

Kunsten '92

